

Amerikaanse vogelkers

Prunus serotina

Kenmerken

Amerikaanse vogelkers is een bladverliezende struik tot lage boom. De schors op twijgen en jonge stammen heeft duidelijke horizontale lenticellen en ruikt sterk bij beschadiging (amandelgeur). Bij dikkere stammen splijt de schors in opvallende schubben met gedraaide randen. De bladeren zijn licht leerachtig, elliptisch met een duidelijke punt en zijn bovenaan sterk glanzend en volledig onbehaard. De onderzijde is bleker en behaard langs de middennerf. De bloeiwijze bestaat uit hangende trossen van 0,7 tot 1,3 cm breed en 6 tot 15 cm lang met kleine witte bloemen. Na de bloei worden kleine eetbare steenvruchten gevormd die aanvankelijk rood zijn en bij het rijpen zwart verkleuren.

Verwarring van Amerikaanse vogelkers met gewone vogelkers (*Prunus padus*) is mogelijk. Beide zijn struiken tot lage bomen en hebben een bloei in trossen. In natte bostypes komen beide soorten vaak gezamenlijk voor. *Prunus padus* heeft echter een omgekeerd eirond blad dat onderaan en bovenaan in de groeven van de nerven behaard is en bloemtrossen van 1 tot 1,8 cm in diameter. Daarnaast kan Amerikaanse vogelkers ook worden verward met zoete kers (*Prunus avium*), de bladeren van deze soort zijn echter niet leerachtig en de knoppen staan in groepjes aan het uiteinde van de twijgen. Bloemen en vruchten zijn alleenstaand en staan ingeplant op de kortloten. Ook verwarring met sporkehout is mogelijk. Sporkehout kan herkend worden aan de verticale lenticellen, de gelige kleur onder de bast, zonder amandelgeur en de alleenstaande vruchtjes.

J F M A M J J A S O N D

J F M A M J J A S O N D

J F M A M J J A S O N D

Voortplanting: zaden

Verbreiding: dieren (inwendig)

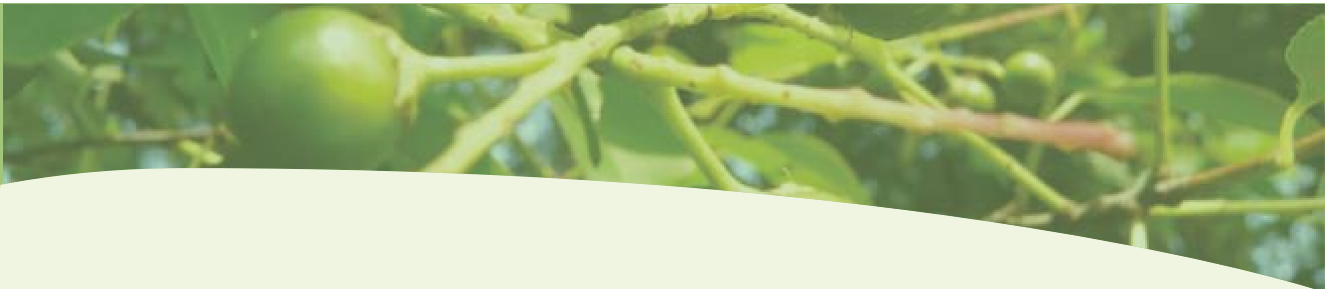
Amerikaanse vogelkers - habitat
foto: Lennert Damen

Amerikaanse vogelkers - detail
foto: Lennert Damen

Amerikaanse vogelkers - detail
foto: Lennert Damen

Ecologie

De soort komt voor in bosranden, in de ondergroei van bossen (loofbossen, vaak op verstoorde grond), struwelen, houtkanten, heide, zeeduinen (middenduinen), braakliggende grond en langs spoorwegen (verlaten spoorwegterreinen). Het meest is de soort te vinden op humusrijke zure tot zwak zure grond. Soms wordt Amerikaanse vogelkers aangeplant als sierboom in parken en tuinen.

*Amerikaanse vogelkers - detail
foto: Brecht Engelen*

Motivatie voor bestrijding

De Amerikaanse vogelkers heeft een grote zaadproductie, gemakkelijke zaadverspreiding, goed uitstielingsvermogen, een hoge groeisnelheid, stelt weinig eisen aan de bodem en het zaad blijft lang kiemkrachtig. Dit alles maakt dat de soort zich enorm kan uitbreiden, waarbij vooral een grote schaduwdruk wordt veroorzaakt die de kruidlaag onderdrukt. Daarnaast verteert het bladafval van de soort zeer slecht in onze bossen waardoor de samenstelling van de strooisellaag negatief wordt beïnvloed.

Doordat deze boom tegenwoordig in veel bossen onnipresent is, wordt doorgaans eerder gestreefd naar het terugdringen van de dominantie van de soort en het controleren van het bestand (mitigatie). Bestrijdingsinspanning dienen met name te gebeuren in gevoelige habitats met een natuurhoofddoel zoals duinen, loofbossen, heiden en vennen.

Beheer

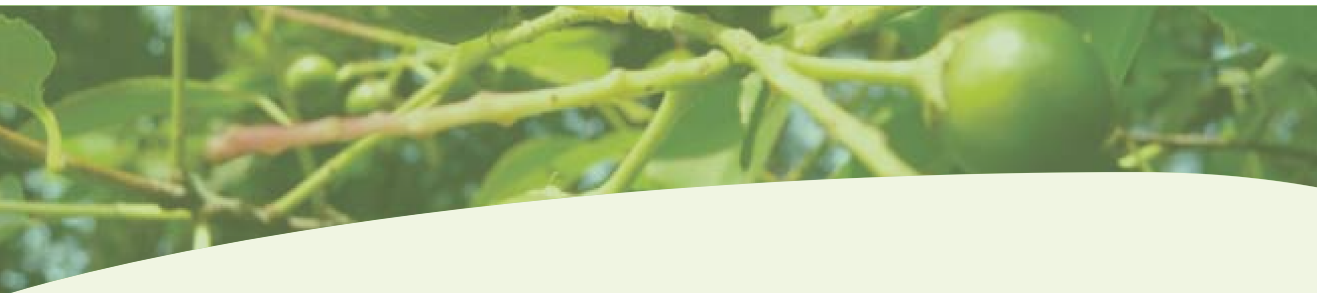
Amerikaanse vogelkers is één van de belangrijkste invasieve soorten in bosgebieden, er is dan ook een zeer ruime praktijkervaring rond de bestrijding van deze soort aanwezig. Doordat het vaak over grote hoeveelheden planten gaat dient men prioriteiten te stellen bij de bestrijding. Allereerst worden de zaadbomen bestreden zodat verdere uitzaai wordt verminderd. Vervolgens komen de kleinere planten en zaailingen aan de beurt. De belangrijkste uitdaging bij het beheer vormt de gemakkelijke hergroei vanuit stobben en massale herkieming vanuit de zaadbank.

Zaailingen kunnen eenvoudig handmatig worden uitgetrokken. Doordat kieming vanuit de zaadbank vaak massaal kan optreden, kan het verwijderen van zaailingen zeer arbeidsintensief worden.

Er bestaan verschillende bosbouwkundige technieken die het mogelijk maken Amerikaanse vogelkers te bestrijden zonder gebruik te maken van chemische bestrijdingsmiddelen.

Een eerste techniek is het ringen. Hierdoor zal de boom geleidelijk aan uitputten waardoor geen felle reactie komt met het vormen van uitlopers. Een ander voordeel is dat er geen plotse opening komt in het bladerdek waardoor zaden niet massaal gaan kiemen. Nabij paden dient men om veiligheidsredenen de afgestorven bomen wel tijdig te verwijderen. Zie ook de beheerfiche 'ringen van bomen'.

Daarnaast kan men de zogenaamde uitputtingsmethode toepassen, hierbij worden de stammen ontdaan van alle takken en afgezet op ongeveer 1,5 m. De stammen zullen vervolgens weer uitlopen waarna de nieuwe scheuten worden afgeslagen. Dit afslaan wordt herhaald tot de stammen afsterven.

Op relatief losse bodems (zandgrond, in de duinen) kunnen planten machinaal of met paard worden uitgetrokken waardoor de stam en een deel van de wortels geheel worden verwijderd. Hergroei is daardoor miniem maar de bodem wordt wel sterk beschadigd hetgeen in bossen ecologisch nadelig is. In de duinen, waar bodembeschadiging minder nefas is voor de natuurlijke vegetatie, biedt dit wel een efficiënte oplossing.

De meest toegepaste methode voor de bestrijding van Amerikaanse vogelkers is chemische bestrijding. Stobbenbehandeling is aangewezen bij dichte haarden van planten met dunne stammen. Het takhout wordt dan bij voorkeur verwijderd, anders wordt de kruidlaag volledig verstikt en zijn de zaagwondes ook niet goed bereikbaar voor het insmeren met een glyfosaat oplossing. Afzagen gebeurt best niet te laag bij de grond, zodat nadien stobben gemakkelijker terug te vinden zijn. Stobbenbehandeling is ook aangewezen indien er hout geogst wordt. Na het afzagen wordt de stobbe dan ingesmeerd. Ringen met insmeren van de wonde kan toegepast worden bij dikke bomen die niet gekapt of geogst worden. Het laten staan van de bomen heeft als voordeel dat de bodem niet verstoord wordt en er minder licht op de bodem komt waardoor de kans kleiner wordt dat er opnieuw zaden gaan kiemen. Bladbehandeling bij zaailingen of opslag (tot heuphoogte) wordt afgeraden daar dit weinig selectief werkt. Zie ook de beheerfiche 'stobbenbehandeling'.

In de jaren volgend op de bestrijdingsmaatregelen gebeurt best eerst een controle van de volledigheid van de bestrijding van de zaadbomen, waarna het verwijderen van kleine exemplaren aangevat wordt. Op die manier wordt verhinderd dat de eventuele achterblijvers tot zaadzetting kunnen komen. Na verwijderen van zaadbomen en bestrijding van jonge bomen is er minstens drie jaar een nauwe opvolging nodig om rekrutering vanuit de zaadbank bij te houden en eventuele achterblijvers te bestrijden. Door de constante aanvoer van nieuwe zaden (via vogels) dient men achteraf meestal jaarlijks hergroei bij te houden.

Snoeihout kan ter plaatse worden opgestapeld op rillen.

In het kader van heideherstel dient de strooisellaag volledig te worden verwijderd, de zaadbank van Amerikaanse vogelkers wordt hierdoor eveneens mee verwijderd.

Het belangrijkste knelpunt bij het beheer van Amerikaanse vogelkers vormt de constante hergroei vanuit de zaadbank en de gemakkelijke herintroductie via zaadverspreidende vogels. De bomen dragen zaad vanaf tien jaar oud, de zaadproductie wordt maximaal vanaf 30 jaar. Een jaarlijkse verwijderingsactie van zaailingen en het voorkomen dat planten in bloei komen, behoren dan ook vaak tot het reguliere, mitigerende beheer.

De bladeren zijn giftig en worden niet begraasd.

Snoeihout kan ter plaatse worden opgestapeld op rillen.

In het kader van heideherstel dient de strooisellaag volledig te worden verwijderd, de zaadbank van Amerikaanse vogelkers wordt hierdoor eveneens mee verwijderd.

- Het belangrijkste knelpunt bij het beheer van Amerikaanse vogelkers vormt de constante hergroei vanuit de zaadbank en de gemakkelijke herintroductie via zaadverspreidende vogels. De bomen dragen zaad vanaf 10 jaar oud, de zaadproductie wordt maximaal vanaf 30 jaar. Een jaarlijkse verwijderingsactie van zaailingen en het voorkomen dat planten in bloei komen behoren dan ook vaak tot het reguliere, mitigerende beheer.
- De bladeren zijn giftig en worden niet begraasd.

Amerikaanse vogelkers - detail - foto: Lennert Damen